

Garagardoa eta ospakizunak

Denok dugu München ospatzen den garagardoaren inguruko jaiaren berri, denok ditugu horko irudiak gogoan: jende pila bat garagardoa pitxarretatik edaten. Festa horri buruz arituko gara jarduera honetan, eta topa egiteko erabiltzen ditugun esapide edo espresioez.

Bi ariketa dituzu hemen:

- Testua irakurri eta, ondo ulertu duzun jakiteko, galderei erantzun.
- *Topa egiteko* erabiltzen diren adierazpideak aztertuko ditugu.

1. Oktoberfest jaialdia

Irakurri ondorengo erreportajea eta begiratu hurrengo orrialdeko esaldiei.

Oktoberfest: garagardoaren festarik handiena

Oktoberfest, urriko festa, garagardoarekin lotutako munduko festarik handiena da. München ospatzen da irailaren erditik aurrera egokitzen den lehen larunbatetik hasita. Jende pila bat bertaraten da: batez beste, 7.200.000 lagun urtero.

Aurreneko edizioa 1810eko urriaren 12an izan zen, Bavierako Luis I.a printzea eta Saxoniako Teresa printzesaren ezkontza ospatzeko. Munich osoa gonbidatu zuten ezkontzara. Festaren arrakasta ikusita, urtero hasi ziren egiten, baina irailean hasita, eguraldi hobe lagun. Hasiera-urte haietan zaldi-lasterketak ziren festako izar, ez garagardoa. Baina apurka-apurka garagardoa nagusitu zen, nahiz eta 1960ra arte izan zaldi-lasterketak.

Eta zergatik du garagardoak ospe on hori Alemanian? XIX. gizaldira jo behar da hori ulertzeko. Garai hartan kolerak milioika lagun hil zituen Europa osoan, iturburuetatik hirietara zetorren ura ez zelako batere osasuntsua, besteak beste. Beraz, jendea ur kutsatuaren orde, kolera saihestu nahian, garagardoa edaten hasi zen Baviera hegoaldean. Zenbait adituk diotenez, besteak beste horregatik esaten dugu "osasuna" edariekin topa egiten dugunean: osasunarekin lotzen zen edari alkoholuna, bizitzarekin. Eta "osasuna" da, hain zuzen, Oktoberfesten gehien entzuten den hitzetako bat, topa egitean.

Guztia ez da jana eta edana

Garagardoa edateko 14 karpa handi eta beste zenbait txikiago jartzen dituzte München. Bertako garagardo-etxe gutxi batzuek dute 14 karpa nagusiak jartzeko baimena. Eta garagardo berezia egiten dute festarako, Oktoberfestbier, ur, lupulu eta garagarduna. Graduazio handi samarra dauka: % 6. Hala ere, 7 milioi litro-edo edaten dira, batez beste litro bat inguru bisitariko. Zoritxarrez, askok gainditzen dute batez besteko hori, eta Gurutze Gorriak etengabe eramaten ditu mozkorrak erietxeetara. Eskerrak jendeak jan ere egiten duen, alegia, ez duela tripa hutsik edaten. Gehien jaten dena oilaskoa da, milioi-erdi pasatxo, saltxitxak eta txerri-ukondoa baino askoz gehiago.

Garagardoa edateko 16 urte izan behar dira. Baina edateko adina ez duenak, edo edan nahi ez duenak, badu zer aukeratu. Izan ere, Oktoberfest zela erraldoi batean izaten da, Teresaren zelaia izenekoan, eta 103 hektarea-inguruko gune horretan ume, gazte zein helduentzako barrakak daude, postetxea postalak bidaltzeko, telefono-kabinak, oroigarriak eta gozokiak erosteko tokiak, galdutako gauzen edo galdutako umeen bila joateko gunea... Musika-kontzertuak izaten dira, musika-desfileak jantzi tradizionalekin, meza...

Baina osagai nagusia garagardoa da; beirazko pitxarretan edaten dute 1892az geroztik. Pitxar sendoak dira, topa egitean ez pitzatzeko. Litroko pitxarra da neurri bakarra. Hutsik 1,2 kilo pisatzen du; beteta, berriz, 2 kilo. Txapelketak egiten dira nork eraman pitxar bete gehiago aldiko mahai batera. Munduko errekorra Oliver Strümpfel-ek dauka. Munichetik hurbil ospatzen den beste festa batean lortu zuen balentria: 27 pitxar batera eramatea 40 metrora zegoen mahairaino.

Municheko Oktoberfesteko pitxarrak estimatuak dira, baina debekatuta dago lapurtzea. Urtero, milaka lagunek ordaintzen dute 50 euroko isuna, pitxarra lapurtzen saiatzeagatik. Beste debeku bat da ezin dela mahai gainean dantza egin, baina aulkien gainean, bai. Eta karpetako musika-bandek ezin dute 85 dezibelioko muga pasatu.

Mundu zabalean

Festak Alemaniako muga zeharkatu, eta izen bereko beste batzuk sortu dira munduan zehar: Hego Amerikan, Parisen, Bartzelonan, Malagan, Zaragozan, Azpeitian, Leioan... Datuek diotenez, Municheko Oktoberfest horretara doan % 15 ez da Alemaniakoa, eta, adibidez, festaren bigarren asteburuari italiarren asteburua esaten diote, milaka joaten baitira..

Beheko esaldi guztietan dago zerbait aurreko orrialdeko erreportajeak dioenarekin bat ez datorrena. Zuzendu behar dituzu, beraz, esaldi horiek, informazio zuzena idatziz.

1. Nahiz eta festaren izenean urria jartzen duen, edizio guztiak irailean egin dira.

2. XXI. gizaldian kendu zituzten zaldi-lasterketak.

3. Kolera zutenek edaten zuten garagardoa, sendatzeko.

4. Urte guztirako egindako garagardoa saltzen da 14 karpa nagusietan.

5. Txerri-ukondoa da jakirik estimatuena.

6. Barraka-guneak soilik baditu 103 hektarea.

7. Bi pitxar-mota dituzte neurriari dagokionez.

8. Debekatuta dago mahai-gainean esertzea.

9. Bisitari italiarrak % 15 dira.

Begiratu
hurrengo orrian
erantzun
posibleak

2. Egin dezagun topa!

Topa egiten dugu zerbait ospatzeko, norbaiten alde egiteko edo zerbait eskatzeko. Adibidez Municheko Oktoberfesten esaten dute:

“Prost, prost, lagunak; Prost, prost, lagunak; jaso eta edan, prost, prost, prost”
(prost hitzak alemanieraz ‘osasuna’ esan nahi du).

Euskaraz hainbat esapide daude topa egiteko:

• **Aditzik gabe**

Topa! / Osasuna! / Zure omenez! / Gure izenean! / Zure onerako! / Urte askotan holaxe!

• **Esaldi osoak**

On egin diezagula janak eta kalterik ez edanak! / Bejondeigula! / On egin guztioi!

- *Topa dagigun eta bakean bizi gaitezen betiko* (Oskorri taldearen Topa dagigun abestia)

- *Merezi dabenengaitik (dutenengatik) gora kopak! /topa, topa! topa, topa!* (Gatibu taldearen Gora kopak! abestia)

Forma berri bat

Azkotian asmatu duten topa egiteko beste modu bat asko ari da zabaltzen:

(gehiago jakiteko, egin klik Hitza aldizkariko [artikulu honetan](#))

Un blen ble, un blen ble, / Kopa hori, kopa hori, / Xirri hazka, Xirri hazka, / Altxa kopa hori, altxa kopa hori. leup!

(Bideoa ikus dezakezu [hemen](#). [Maxizatzen](#) aldizkaritik hartutako bideo-zatia)

Talde txikitan hitz egingo dugu gai honetaz. Komentatu puntu hauek:

- Noiz edo zer dela-eta egiten duzue topa familian, lagun artean edo ikaskide/lankide artean?
- Zer adierazpide edo espresio erabiltzen dituzue?
- Gogoan duzue noiz egin zenuten topa azken aldiz?

- Urteberri egunean familia osoa elkartzen gara eta esaten dugu: “Horrelaxe jarrai dezagula urtero elkarrekin biltzen”
- Ba orain dela gutxi egin genuen topa kuadrillan: Hondarribiak Kontxako bandera irabazi zuenean estropadetan.

Komentatu talde osoaren aurrean zuen taldean hitz egindako pare bat kontu.

ERANTZUNAK

1. Oktoberfest jaialdia

1. Nahiz eta festaren izenean urria jartzen duen, edizio guztiak irailean egin dira.
Lehen edizioan ez, baina besteetan irailean hasi da beti.
2. XXI. gizaldian kendu zituzten zaldi-lasterketak.
Zaldi-lasterketak XX. mendean kendu zituzten, 1960. urtean.
3. Kolera zutenek edaten zuten garagardoa, sendatzeko.
Kolera ez harrapatzeko edaten zuten, kolera izan aurretik alegia.
4. Urte guztirako egindako garagardoa saltzen da 14 karpa nagusietan.
Oktoberfesterako egiten dute bereziki 14 karpa horietako garagardoa.
5. Txerri-ukondoa da jakirik estimatuena.
Estimatuena oilaskoa da.
6. Barraka-guneak soilik baditu 103 hektarea.
103 hektarea gune osoak ditu, ez barrakenak bakarrik.
7. Bi pitxar-mota dituzte neurriari dagokionez.
Pitxar-neurri bakarra dute, litro batekoa.
8. Debekatuta dago mahai-gainean esertzea.
Mahai-gainean dantzatzea da debekatuta dagoena.
9. Bisitari italiarrak % 15 dira.
% 15 dira Oktoberfestera doazen bisitari ez alemaniarrek.

